การสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่าย เพื่อการสื่อสารด้วยเทคนิคความไวชัตเตอร์

Creating the Art of Photography for Communication with Shutter Speed Techniques

ณัฐวุฒิ สิงห์หนองสวง *

วันที่รับบทความ 1 กรกฎาคม 2564
วันที่แก้ไขบทความ 20 สิงหาคม 2564
วันที่ตอบรับบทความ 6 กันยายน 2564

บทคัดย่อ

บทความเรื่องการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายเพื่อการสื่อสารด้วยเทคนิคความไวชัตเตอร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงการถ่ายภาพด้วยเทคนิคการควบคุมชัตเตอร์จากการสร้างสรรค์ของผู้เขียน และอธิบายกระบวนการสร้างสรรค์ภาพถ่ายเพื่อการสื่อสารจากเทคนิคดังกล่าว

ผลจากงานสร้างสรรค์พบว่า

1. เทคนิคการควบคุมความไวชัตเตอร์เพื่อถ่ายภาพเพื่อการสื่อสาร ส่งผลให้ได้ภาพที่ใช้สำหรับการสื่อสารในสองรูปแบบ คือ 1.1 ภาพที่สื่อถึงสารสนเทศในวิถีของภาพ (Information content) คือภาพที่สายตามนุษย์ไม่สามารถมองเห็นสารสนเทศได้ด้วยการมองแบบปกติจึงต้องใช้เทคนิคการควบคุมไวชัตเตอร์ และ 1.2 ภาพสื่อถึงอารมณ์ (Emotion content) แสดงถึงความตื่นเต้น ความมีชีวิตชีวา การแสดงออกทางสีหน้าของมนุษย์ พลวัตรของเหตุการณ์ที่หยุดนิ่ง

2. การเลือกใช้ความไวชัตเตอร์ในการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่าย ทำให้ได้ภาพถ่ายที่มีเอกลักษณ์ในการสื่อสารมากกว่าภาพถ่ายโดยทั่วไป เพราะจะช่วยสื่ออารมณ์ของภาพ ทั้งในลักษณะของการหยุดนิ่งและสื่อถึงการเคลื่อนไหว ซึ่งมีผลต่ออารมณ์และการรับรู้เนื้อหาเรื่องราวของผู้รับสาร

คำสำคัญ : การถ่ายภาพ / ความไวชัตเตอร์ / การสื่อสารด้วยภาพถ่าย

* อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

Abstract

The article “Creating the Art of Photography for Communication with Shutter Speed Techniques” aims to demonstrate the techniques of controlling shutter speed for photography and to describe the process of creating photographs for communication with the same techniques.

The results of the creative work found that;

1. Controlling shutter speed techniques for communicative photography results in 2 types of content, informational content and emotional content. Informational content is a photograph that human eyes can’t normally grasp in which shutter speed technique must be used. Emotional content is a photograph that expressing excitement, lively, human facial emotion and dynamic of freezing events.

2. Choosing the shutter speed to create photographs is a better way to communicate than common photographs because it is unique and it can express the emotion—in both freezing the subject and moving subject, which implies to the emotional and informational recognition of the audiences

Keywords: photograph, shutter speed, photography for communication

หลักการและแรงบันดาลใจ

การสื่อสารด้วยภาพเป็นกระบวนการสื่อความหมายที่ใช้อย่างมากในยุคปัจจุบัน จะเห็นได้จากการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ที่นิยมใช้ภาพในการสื่อสารเพื่อบอกเล่าเรื่องราวหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของตนเอง ของกลุ่ม การบันทึกเหตุการณ์ หรือเพื่อการค้า เป็นต้น ภาพถ่ายเป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดได้ดีและรวดเร็วที่สุด แม้บุคคลต่างชาติต่างภาษาก็สามารถรับรู้ร่วมกันได้ เพราะภาพเป็นภาษาสากลที่มีผลต่อการรับรู้และทำให้คนจดจำได้มากที่สุด อาจกล่าวได้ว่าภาพถ่ายเป็นสื่อที่มีความสำคัญและมีประสิทธิภาพในการสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี ในภาพถ่ายจะมีเรื่องราวและความหมายซึ่งเป็นที่เข้าใจและรับรู้ร่วมกันได้ โดยมีช่างภาพเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราว ความคิดเห็น หรืออารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

Tom Ang (2011) อธิบายว่า การถ่ายภาพเป็นสิ่งที่ที่นิยม และมีอิทธิพลมากที่สุดอย่างหนึ่ง ซึ่งการถ่ายสามารถทำได้ทุกที่ ทุกเวลา โดยใครก็ตามในทุกวัยสามารถถ่ายภาพกิจกรรมประจำวันตั้งแต่อาหารเช้าถึงเวลานอนของที่ที่ทำงาน ในสวน หรือบนยอดภูเขา ความน่าตื่นเต้นที่จะค้นพบว่าไม่มีขีดจำกัดของภาพถ่าย ซึ่งภาพถ่ายช่วยให้เราสามารถสื่อสาร และแบ่งปันผลลัพธ์กับคนอื่นได้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้ภาพหรือการถ่ายภาพนั้น

การใช้ประโยชน์จากภาพถ่ายมีหลายรูปแบบ ดังที่ กนกรัตน์ ยศไกร (2550) กล่าวว่า ประโยชน์ของการถ่ายภาพเพื่อการสื่อสารมีหลายประการ ดังนี้

1. ประโยชน์ทางด้านสังคม ภาพถ่ายทำให้เกิดการสื่อสารทั้งภายในบุคคล กลุ่ม และระดับมวลชน โดยทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ผ่านทางภาพถ่ายที่เก็บไว้ในความทรงจำและเก็บไว้เป็นประวัติศาสตร์แก่คนรุ่นลูกรุ่นหลานต่อไป

2. ทางด้านเศรษฐกิจ ช่วยส่งเสริมการขายทางตรงด้วยการโฆษณาด้วยรูปถ่าย ส่วนการส่งเสริมการขายทางอ้อม คือการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรผ่านทางภาพถ่ายเพื่อการประชาสัมพันธ์

3. ทางด้านการเมือง ภาพถ่ายทางด้านวารสารศาสตร์จะถ่ายทอดการเมืองทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่น จนกระทั่งระดับชาติและนานาชาติ ในลักษณะของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชาวบ้านนักการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐ หรือแม้แต่ชาวบ้านด้วยกันเองซึ่งเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมิใช่เฉพาะช่วงของการเลือกตั้งเท่านั้น

นอกจากนี้ ประโยชน์จากภาพถ่ายยังมีอีกหลายรูปแบบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้มีการใช้ภาพถ่ายในชีวิตประจำวันผ่านสื่อออนไลน์ อาทิเช่นในอินตราแกรม เฟซบุ๊ก เพื่อบันทึกเรื่องราวของเราเอง รวมทั้งเพื่อการค้า

การสื่อความหมายด้วยภาพ กฤษณ์ ทองเลิศ (2554) อธิบายว่าภาพเป็นระบบการสื่อสารด้วยระบบสัญญะ ได้จำแนกประเภทสัญญะไว้ ดังนี้

1. สัญรูป (icon) การสื่อสารตามสิ่งที่เห็นในภาพเป็นการสื่อความหมายในระดับที่เป็นความหมายแบบตรงไปตรงมาให้สารสนเทศในระดับพื้นผิว เช่น ภาพถ่ายบนบัตรประจำตัวประชาชนเป็นสัญรูปที่เชื่อมโยงเข้ากับตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของ

2. ดรรชนี (index) คือการสื่อสารที่ต้องอาศัยการเชื่อมโยงสิ่งที่เป็นเหตุและเป็นผลต่อกันหรือการคิดของผู้รับสาร เช่น เห็นภาพควันไฟ ย่อมรู้ว่ามีไฟเกิดขึ้น สัมผัสอาการตัวร้อนย่อมคิดได้ว่ามีอาการเป็นไข้เป็นต้น

3. สัญลักษณ์ (symbol) คือ สัญลักษณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของคนในสังคม มีความหมายถึงสิ่งอื่นตามที่คนในสังคมได้ตกลงความหมายกันเอาไว้เช่น ดอกกุหลาบสีแดงอาจหมายถึงความรัก ภาพไม้กางเขนเป็นสัญลักษณ์แทนศาสนาคริสต์ เป็นต้น

ในส่วนการรับรู้ความหมายของผู้รับสารอาจจำแนกประเภทของความหมายได้ 2 ระดับ คือ 1. ความหมายโดยตรง (denotation) มีสภาพเป็นวัตถุวิสัย ซึ่งเป็นความหมายตามแบบแผน 2. ความหมายโดยนัย (connotation) เป็นความหมายทางสังคมที่มีความเชื่อมโยงกับ มายาคติ (myth) ตลอดจนอุดมการณ์ที่มีอยู่ในสังคมนั้น ๆ

ดังนั้นการสื่อสารด้วยภาพสามารถใช้ในการสร้างความหมายทั้งในรูปแบบงานศิลปะคือความงามหรือเพื่อการค้า เพื่อเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ ฯลฯ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร เพราะภาพถ่ายสามารถสื่อสารได้จากการมองเห็นและถอดรหัสภาพจากสิ่งที่เห็นบวกกับประสบการณ์ของผู้รับสาร

ภาพถ่ายเป็นสื่อที่สารมารถสื่อสารได้ด้วยตัวของมันเองดังที่ รัฐพล ไชยรัฐ (2536) กล่าวว่า ภาพถ่ายมีคุณสมบัติที่ทำให้ตัวมันเองมีลักษณะเป็นสื่อที่มีอิทธิพล ดังต่อไปนี้

1. ภาพถ่ายให้ความเหมือนจริง ดังนั้น ภาพถ่ายจึงสร้างความเชื่อถือได้เป็นอย่างดี

2. ภาพถ่ายสามารถสื่อสารได้รวดเร็ว เมื่อมองเห็นภาพถ่ายจะเกิดความเข้าใจได้ทันที ไม่ต้องมีการอ่าน หรือการตีความจากตัวหนังสือ

3. ภาพถ่ายเป็นภาษาสากล ทุกคนสามารถเข้าใจเรื่องราวในภาพถ่ายได้โดยไม่จำกัดชาติภาษาแม้กระทั่งผู้ไม่รู้หนังสือล้วนสามารถดูแล้วรู้เรื่องได้

4. ภาพถ่ายสามารถหยุดเหตุการณ์ให้เป็นภาพนิ่งได้

5. ภาพถ่ายสามารถนำเหตุการณ์จากที่หนึ่ง ไปดูอีกที่หนึ่งได้

Mcluhan กล่าวว่า “สื่อ คือ สาร” (The Medium is the Message) (อ้างถึงใน รัฐพล ไชยรัฐ, 2536) ภาพถ่ายก็คือสื่อซึ่งสามารถทำหน้าที่ในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี นั่นก็เพราะภาพถ่ายสามารถที่จะสื่อสารได้ด้วยตัวเอง เมื่อคนดูภาพถ่ายจะมีความรู้สึกผูกพัน หรือใกล้ชิดกับคนและเหตุการณ์ในภาพ และรู้ว่าทุกอย่างในภาพนั้นมีอยู่จริง และภาพถ่ายก็ยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมนั้น ๆ ด้วยเช่นกันซึ่งเป็นคุณสมบัติของสื่อชนิดนี้และจากการที่มีการศึกษาในเรื่องการรับรู้ของมนุษย์จากประสาทสัมผัสต่าง ๆ ผลปรากฏว่า มนุษย์รับรู้จากการเห็นได้ดีที่สุด คือ เราสามารถจำสิ่งที่เห็นได้ถึง ร้อยละ 40 แต่จดจำสิ่งที่ได้ยินได้เพียงร้อยละ 20

การสร้างสรรค์ภาพถ่ายโดยใช้เทคนิคในการสร้างภาพมีหลากหลายรูปแบบ เทคนิคหนึ่งที่ทำให้ภาพมีความแตกต่างในการสื่อสาร หรือมีจุดเด่นสำหรับการถ่ายภาพหรือการควบคุมความไวชัตเตอร์ โดยมีทั้งการใช้ความไวชัตเตอร์ที่ต่ำ และการใช้ความไวชัตเตอร์สูง การควบคุมความไวชัตเตอร์ส่งผลต่อการถ่ายภาพวัตถุที่เคลื่อนไหวดังกล่าวอาจจะทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ

1. การจับภาพวัตถุที่กำลังเคลื่อนไหวให้หยุดนิ่ง (Stop – action) การถ่ายภาพในลักษณะนี้ต้องตั้งความเร็วชัตเตอร์ให้สูงเช่น 1/250, 1/500 หรือ 1/1000 วินาที ตามความเหมาะสมกับความเร็วของวัตถุที่กำลังเคลื่อนที่

2. การถ่ายภาพวัตถุที่กำลังเคลื่อนไหวให้เห็นวัตถุชัด ส่วนฉากหลังพร่ามัวเป็นทางยาว การถ่ายภาพในลักษณะนี้ จะต้องแพนกล้อง (Panning) ตามวัตถุที่กำลังเคลื่อนไหว พร้อม ๆ กับการกดไกชัตเตอร์ ความเร็วชัตเตอร์ความตั้งให้ช้า เช่น 1/60 วินาที 1/30 วินาทีหรือช้ากว่าทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเร็วของวัตถุที่เคลื่อนที่ด้วยการปรับระยะชัดให้ปรับไปตรงจุดที่วัตถุเคลื่อนที่ผ่าน

3. การถ่ายภาพวัตถุที่เคลื่อนไหวดูแล้วให้รู้สึกว่าเหมือนกำลังเคลื่อนไหว การถ่ายภาพในลักษณะนี้ ต้องตั้งความไวชัตเตอร์ให้ช้า ๆ เช่น 1/30 วินาที, 1/15 วินาที หรือ 1/8 วินาที เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้เขียนจึงต้องการศึกษาลักษณะการใช้ภาพสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคการควบคุมความไวชัตเตอร์ รวมถึงศึกษาลักษณะของภาพที่ดีที่เหมาะสำหรับใช้ในการสื่อสาร โดยการสร้างสรรค์ภาพถ่ายขึ้นมาและถอดองค์ความรู้ที่ได้จากการสร้างสรรค์ผลงานนั้น ผลการศึกษาในครั้งนี้ยังมีประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ภาพถ่ายของช่างภาพ และการใช้ภาพถ่ายในการสื่อสารต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายภาพเพื่อการสื่อสารด้วยความไวชัตเตอร์ (Shutter Speed)

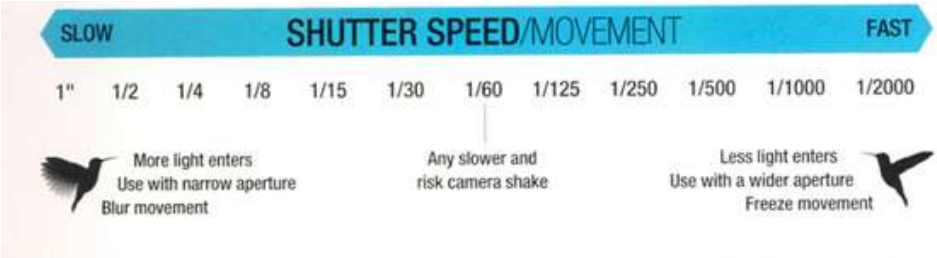
พจนานุกรมศัพท์เทคโนโลยีทางภาพ ฉบับราชบัณฑิตยสภา (2556) ได้ให้คำแปล “Shutter Speed” ว่าหมายถึง “ความไวชัตเตอร์”: ช่วงเวลาที่ชัตเตอร์เปิดออกเพื่อรับแสงเข้ามาบันทึกภาพ 1 กรอบภาพบนฟิล์ม

Doug Harman (2008) กล่าวว่า วัตถุที่ความเร็วชัตเตอร์ของกล้องเป็นผ้าม่านเล็ก ๆ ส่วนใหญ่ของโลหะ ทำหน้าที่ควบคุมปริมาณแสงที่กระทบกับตัวตรวจจับแสงที่วัตถุและควบคุมโดยการเปิด ปิด ให้แสงผ่านเข้าสู่กล้อง ยิ่งชัตเตอร์เร็วเท่าไหร่ยิ่งมีผลกระทบต่อการเคลื่อนไหวของวัตถุมากเท่านั้น

Michael Freeman (2014) กล่าวว่า ความไวชัตเตอร์หมายถึงการควบคุมปริมาณแสงที่เข้าถึงตัวเซ็นเซอร์ในกล้องถ่ายภาพ ยิ่งเปิดชัตเตอร์นานเท่าไหร่ แสงก็จะยิ่งเข้าถึงตัวตรวจจับภาพมากขึ้นเท่านั้น กล้องหลายตัวมีความไวของการเปิด-ปิดที่กำหนดไว้ว่า “Bulb (B)” โดยการตั้งค่านี้จะช่วยให้เปิดความไวชัตเตอร์นานเท่าที่ต้องการเมื่อกดปุ่มชัตเตอร์ ชัตเตอร์ของกล้องจะยังคงเปิดจนกว่าจะกดมันอีกครั้ง การตั้งค่านี้ใช้ได้อย่างยิ่งในการเปิดฉากกลางคืนของการจราจร หรือการจับภาพเส้นทางแสงของดวงดาว

Ryosuke Takahashi (2014) กล่าวว่า ความไวชัตเตอร์ หมายถึง ระยะเวลาที่ชัตเตอร์ของกล้องเปิดออกเพื่อรับแสงเข้ามายังเซนเซอร์ในตัวกล้องขณะถ่ายภาพ จึงควบคุมการถ่ายภาพตัวแบบที่กำลังเคลื่อนไหวได้อย่างเต็มที่

Gabriel Biderman & Tim Cooper (2014) อธิบายเรื่องความไวชัตเตอร์ไว้ว่า ความไวชัตเตอร์คือช่วงเวลาที่ยินยอมให้แสงส่องทะลุผ่านรูรับแสงเข้าไประบายภาพบนตัวเซ็นเซอร์ได้ ปกติแล้วถ้าฉากตรงหน้ามีแสงมากเราก็จะใช้ความไวชัตเตอร์สูง ๆ แต่ถ้าฉากนั้นมืด เราก็จะใช้ความไวชัตเตอร์ต่ำ เพื่อให้แสงส่องไปยังเซ็นเซอร์ได้มากที่สุดท่าที่จะเป็นไปได้ ความไวชัตเตอร์มีหน่วยวัดเป็นเศษเลี้ยวของวินาที โดยที่ความไวชัตเตอร์ที่จัดว่าสูงจะเริ่มที่ 1/250 วินาที ความไวชัตเตอร์สูง ๆ จะหยุดการเคลื่อนไหวของวัตถุได้ อย่างเช่น คนที่กำลังวิ่ง หรือรถยนต์ที่กำลังแล่นอยู่ ส่วนความไวชัตเตอร์ที่ตต่ำกว่า 1/30 วินาที จำเป็นต้องพึ่งขาตั้งกล้อง และสั่งกดชัตเตอร์ด้วยสายลั่นชัตเตอร์ กล้องจะได้นิ่งที่สุด ดังภาพตัวอย่าง

ภาพที่ 1 ภาพแสดงกาทำงานความไวชัตเตอร์

ที่มา: Henry Carroll (2014) : Read this if you want to take great photographs

David Taylor (2015) อธิบายว่า ความไวชัตเตอร์ คือความเร็วการทำงานกำหนดระยะเวลาที่เปิดรับแสง จะทำให้แสงเข้าถึงตัวตรวจจับและสร้างภาพได้ โดยสามารถตั้งความเร็วในการเปิด-ปิดชัตเตอร์ได้หลายขั้นตอน เช่น 1/2,000 วินาที 1/1,000 วินาที 1/500 วินาที 1/250 วินาที 1/125 วินาที และอื่น ๆ การเลือกการทำงานของความไวชัตเตอร์มีความสำคัญในหลาย ๆ ด้าน ถ้าถือกล้องไว้ด้วยมือเปล่าความไวชัตเตอร์ช้าจะทำให้กล้องสั่นโดยเฉพาะเมื่อคุณใช้เลนส์ถ่ายภาพระยะไกล (Telephoto) ความไวของชัตเตอร์ยิ่งเร็วมาก ก็จะจับการเคลื่อนไหวของวัตถุที่รวดเร็วให้หยุดนิ่งได้ เช่น ถ้าต้องการจับหยดน้ำแต่ละหยดบนคลื่นแตกหรือบันทึกสัตว์ในที่เคลื่อนไหวเมื่อมันวิ่งผ่านทัศนียภาพ ความไวชัตเตอร์การปิดที่ช้ากว่าใช้ในการเบลอและทำให้การเคลื่อนไหวอ่อนลง นี่เป็นเทคนิคที่ใช้บ่อย ๆ ในการถ่ายภาพน้ำที่เคลื่อนไหว เช่นภาพน้ำตก

อำนวยพร บุญจำรัส (2553) กล่าวว่าความไวชัตเตอร์คือการทำงานของม่านประตูที่เปิด-ปิด เพื่อให้แสงผ่านเข้าสู่เซ็นเซอร์รับภาพในกล้อง โดยที่ม่านชัตเตอร์ เปิด-ปิดนานเซ็นเซอร์รับภาพจะรับแสงได้นาน และตรงกันข้ามในกรณีเปิด-ปิดเร็วเซ็นเซอร์รับภาพก็จะรับแสงได้น้อย กล่าวโดยสรุปคือความไวชัตเตอร์ทำหน้าที่เปิด-ปิดรับแสงที่จะมากระทบกับเซ็นเซอร์ในการรับภาพในเวลาที่กำหนด

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความไวชัตเตอร์ คือทำหน้าที่ควบคุมการเปิด-ปิดม่านชัตเตอร์ เพื่อกำหนดเวลาให้แสงเข้าไปในกล้องได้เป็นระยะเวลานานเท่าใด เช่นการตั้งความไวชัตเตอร์สูง เช่น 1/125 วินาที หรือ 1/500 วินาที ทำให้ถ่ายภาพวัตถุเคลื่อนที่ไหวหยุดนิ่งอยู่กับที่เรียกภาพถ่ายนั้นว่าภาพ (Stop Action) แต่ถ้ากรณีใช้ความไวชัตเตอร์ต่ำ เช่น 1/15 วินาที หรือ 1/30 วินาที ถ่ายภาพวัตถุที่เคลื่อนไหว จะได้ภาพวัตถุดูเหมือนว่าวัตถุนั้นกำลังเคลื่อนที่เรียกภาพถ่ายนั้นว่าภาพ (Movement) โดยที่การกำหนดความไวชัตเตอร์ในการถ่ายภาพช่างภาพจะกำหนดตามภาพที่ต้องการสร้างสรรค์ เช่น ต้องการถ่ายภาพกีฬาเลือกใช้ความไวชัตเตอร์ที่สูงเพื่อหยุดการเคลื่อนไหวของนักกีฬา เป็นต้น การปรับค่าความไวชัตเตอร์ต่ำ ม่านชัตเตอร์จะเปิดรับแสงนานทำให้แสงเข้าสู่

กล้องได้มาก จะทำให้ภาพที่ได้ลักษณะการเคลื่อนไหว การปรับค่าความไวชัตเตอร์สูง ม่านชัตเตอร์จะเปิดรับแสงได้ไม่นานทำให้สงเข้าสู่กล้องได้น้อย จะทำให้ภาพที่ได้ลักษณะหยุดการเคลื่อนไหว เช่น ภาพรถแข่ง ภาพนักกีฬากระโดด เป็นต้น

1. ภาพหยุดการเคลื่อนไหว (Stop Action)

ภาพที่ 1 ป้อนอาหาร (จ.นนทบุรี, 2560) แสดงผลงานในนิทรรศการภาพถ่ายนานาชาติ “จิตตระหนักรักษ์สิ่งแวดล้อม: GREEN SPIRIT ปี 2561 ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร - กล้อง Canon 6D ความไวชัตเตอร์ 1/1,000 วินาที, รูรับแสง 11 ความไวแสง (ISO) 800

แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน ภาพนี้ถ่ายที่หมู่บ้านคณาสิริ-ศาลายา จ.นนทบุรี ผู้สร้างสรรค์ต้องการบันทึกภาพนกที่โผบินเกาะบนต้นทองอุไร ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ เลือกใช้เลนส์มุมถ่ายภาพระยะไกล ตั้งค่ากล้องใช้ความไวชัตเตอร์สูงเพื่อหยุดการเคลื่อนไหวของนกบนที่เกาะอยู่บนกิ่งไม้ ระหว่างถ่ายภาพสังเกตเห็นนกคาบอาหารมาป้อนให้อีกตัว จึงรอคอยจังหวะที่นกจะบินกลับมาป้อนอาหารอีกครั้ง และกดชัตเตอร์ถ่ายภาพ กว่าจะได้ภาพนี้ถ่ายภาพกว่า 800 ภาพ ภาพนกป้อนอาหารโดยใช้ปากในการยื่นอาหาร ภาพสื่อให้เห็นธรรมชาติของนกกินปลีอกเหลือง

ภาพที่ 2 เพียงความเคลื่อนไหว (จันทบุรี, 2562) แสดงผลงานในนิทรรศการภาพถ่ายนานาชาติ “พลวัตของภาพนิ่งเพื่อคุณภาพชีวิต: The Dynamic of the Still Photograph for Quality of Life” ปี 2563 ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร - กล้อง Canon 6D ความไวชัตเตอร์ 1/1,600 วินาที, รูรับแสง 4 ความไวแสง (ISO) 640

แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน ภาพนี้ถ่ายที่จังหวัดจันทบุรี ผู้สร้างสรรค์ต้องการบันทึกภาพผีเสื้อที่โผบินเกาะดอกหญ้าข้างถนน ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ เลือกใช้เลนส์มุมถ่ายภาพระยะไกล เนื่องจากไม่สามารถเข้าใกล้สัตว์ได้ ตั้งค่ากล้องใช้ความไวชัตเตอร์สูงเพื่อหยุดการเคลื่อนไหวของผีเสื้อ และกดชัตเตอร์ถ่ายภาพ ซึ่งต้องรอจังหวะการบินการเคลื่อนไหวภาพชุดนี้ถ่ายกว่า 300 ภาพ มีการใช้ดอกไม้และใบไม้เป็นฉากหน้าภาพหยุดการเคลื่อนไหวของผีเสื้อ ที่กำลังบินไปหาเกสรดอกไม้สื่อให้เห็นธรรมชาติของผีเสื้อ

ภาพที่ 3 ชีวิตคนคลอง (ประเทศกัมพูชา, 2554) แสดงผลงานในนิทรรศการภาพถ่าย “ความภูมิใจแห่งอาเซียน: The Pride of ASEAN” ปี 2556 ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร - กล้อง Nikon D70s ความไวชัตเตอร์ 1/750 วินาที, รูรับแสง 9.5 ความไวแสง (ISO)

แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน ภาพนี้ถ่ายที่ประเทศกัมพูชา ผู้สร้างสรรค์ต้องการบันทึกภาพวิถีชีวิตของชาวกัมพูชา ได้ออกเดินทางสำรวจพื้นที่ชานเมืองกรุงพนมเปญ ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ เลือกใช้เลนส์มุมกว้าง ตั้งค่ากล้องใช้ความไวชัตเตอร์สูงเพื่อหยุดการเคลื่อนไหวของวัตถุ การเลือกมุมกล้องได้ไปยืนอยู่บนสะพาน เพื่อเก็บบรรยากาศทั้งหมด และรอคอยจังหวะการเหวี่ยงแหของชาวบ้าน ภาพบันทึกวิธีชีวิตการทำประมงการทอดเหของชาวบ้าน วิถีการทำประมงพื้นบ้านของขาวกัมพูชา

ภาพที่ 4 สงกรานต์ (ถนนสีลม กรุงเทพฯ, 2556) แสดงผลงานในนิทรรศการภาพถ่ายนานาชาติ “งดงามตามวิถีโลก: Beautiful World” ปี 2557 ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร - กล้อง Canon 7D ความไวชัตเตอร์ 1/100 วินาที, รูรับแสง 3.2 ความไวแสง (ISO) 100

แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน ภาพนี้ถ่ายที่ถนนสีลม ในประเพณีสงกรานต์ประจำปี ผู้สร้างสรรค์ต้องการบันทึกวิถีชีวิตการเล่นน้ำสงกรานต์ในเมือง ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ เลือกใช้เลนส์มาตรฐาน 50 มม. ตั้งค่ากล้องใช้ความไวชัตเตอร์ไม่สูงมากเนื่องจากต้องการให้สายน้ำที่ฉีดโดยรถดับเพลิงเกิดการเคลื่อนไหว ส่วนคนที่เดินสามารถหยุดนิ่งได้ การเลือกมุมกล้องไปยืนบนสะพานทางเดินรถไฟฟ้าเพื่อเก็บภาพบรรยากาศมุมสูง และภาพมุมสูงทำให้เห็นบรรยายทั้งหมด และรอคอยจังหวะการฉีดน้ำจากรถดับเพลิง ภาพแสดงให้เห็นประเพณีวัฒนธรรมการเล่นน้ำสงกรานต์ในปี 2556 โดยมีการใช้รถฉีดน้ำเล่น และคนปริมาณมาก

ภาพที่ 6 กระโจน (จ.เพชรบุรี, 2562) แสดงผลงานในนิทรรศการภาพถ่ายนานาชาติ “พลวัตของภาพนิ่งเพื่อคุณภาพชีวิต: The Dynamic of the Still Photograph for Quality of Life” ปี 2563 ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร - กล้อง YASHICA FX-3 SUPER 2000 ความไวชัตเตอร์ 1/250 วินาที, รูรับแสง 5.6 ความไวแสง (ISO) 200 (ฟิล์ม kodak gold 200)

แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน ภาพนี้ถ่ายที่จังหวัดเพชรบุรี แม่น้ำเพชรบุรี ต้องการบันทึกภาพพ่อลูกที่เล่นน้ำแม่น้ำเพชรบุรีอย่างสนุกสนานในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ ถ่ายด้วยกล้องฟิล์ม YASHICA FX-3 SUPER 2000 เลนส์ 35-70 มม. ตั้งค่ากล้องใช้ความไวชัตเตอร์สูง เพื่อหยุดการเคลื่อนไหวของวัตถุที่เคลื่อนที่ เลือกวางมุมกล้องภาพระดับสายตามีกิ่งไม่เป็นฉากหน้าในการจัดองค์ประกอบภาพให้เหมือนคนแอบมอง ภาพหยุดการเคลื่อนไหวของคนกระโดดพร้อมหยดน้ำ สื่อถึงวิถีชีวิตของคนต่างจังหวัดที่อยู่กับสาบน้ำ

ภาพที่ 7 เพื่อเป้าหมาย (จ.น่าน, 2562) แสดงผลงานในนิทรรศการภาพถ่ายนานาชาติ “พลวัตของภาพนิ่งเพื่อคุณภาพชีวิต: The Dynamic of the Still Photograph for Quality of Life” ปี 2563 ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร - กล้อง Canon 80D ความไวชัตเตอร์ 1/640 วินาที, รูรับแสง 4 ความไวแสง (ISO) 200

แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน ภาพนี้ถ่ายที่จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นการตามทีมนักปั่นจักรยานจากกรุงเทพ ถึงน่าน ต้องการบันทึกภาพให้เห็นความความพยายามในการปั่นบนเขา ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ เลือกใช้เลนส์ถ่ายภาพมุมแคบถ่ายภาพจากระยะไกล เพื่อไม่เป็นการรบกวนทีมนักปั่น ตั้งค่ากล้องใช้ความไวชัตเตอร์สูง เพื่อหยุดการเคลื่อนไหวของวัตถุที่เคลื่อนที่ เลือกวางมุมกล้องโดยมีดอกหญ้ากับเสาข้างถนนเป็นฉากหน้า

ภาพที่ 8 เก็บความทรงจำ (กรุงเทพฯ, 2559) แสดงผลงานในนิทรรศการภาพถ่ายนานาชาติ “หลากหลายตัวตน คนเซลฟี่: Meta Selfie ปี 2560 ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร กล้อง Canon 6D ความไวชัตเตอร์ 1/800 วินาที, รูรับแสง 3.2 ความไวแสง (ISO) 320

แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน ภาพนี้ถ่ายที่สยามเซ็นเตอร์ ในประเพณีสงกรานต์ประจำปี ผู้สร้างสรรค์ต้องการบันทึกวิถีชีวิตการเล่นน้ำสงกรานต์ในเมืองที่มีการเซลฟี่ตามยุคสมัยในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ เลือกใช้เลนส์มุมแคบ 70-200 มม. เพื่อถ่ายภาพจากระยะไกลตั้งค่ากล้องใช้ความไวชัตเตอร์สูง 1/800 วินาที การเลือกมุมกล้อง ถ่ายภาพในระดับสายตาเพื่อต้องการสื่อสารให้ภาพสมจริงกับเหตุการณ์และรอคอยจังหวะการเซลฟี่พร้อมกันของบุคคลในภาพทั้งสอง และบันทึกภาพแสดงการเล่นประเพณีสงกรานต์ที่มีการเซลฟี ซึ่งบันทึกการใช้วิธีชีวิตในยุคนี้ ในปี 2559

2. ภาพหยุดการเคลื่อนไหวด้วยการแพนกล้อง (Panning)

ภาพที่ 9 หยุดนิ่ง (ฟิลิปปินส์, 2557) แสดงผลงานในนิทรรศการภาพถ่ายนานาชาติ “อุดมการณ์ความเชื่อ ศรัทธาและวิถีชีวิต: Ideology, belief, faith and way of life” ปี 2558 ณ Communication Arts Gallery มหาวิทยาลัยรังสิต

(ล้อง Canon 7D ความ ไวชัตเตอร์ 1/60 วินาที, รูรับแสง 5 ความไวแสง (ISO) 250)

แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน ภาพนี้ถ่ายที่กรุงมะนิลา ฟิลิปปินส์ ผู้สร้างสรรค์ต้องการบันทึกวิถีชีวิตของคนในกรุงมะนิลาโดยการออกเดินสำรวจแถวชุมชน ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ เลือกใช้เลนส์มุมกว้าง ใช้การถ่ายภาพด้วยการแพนกล้องตามวัตถุ โดยใช้ความไวชัตเตอร์ 1/60 วินาที ต้องการสื่อสารถึงการเดินทางของชาวฟิลิปปินส์ ภาพวัตถุรถสามล้อพวงข้างที่กำลังเคลื่อนไหวโดยให้เห็นวัตถุชัดส่วนฉากหลังพร่ามัวเป็นทางยาว

ภาพที่ 10 น้ำตก (ภูกระดึง จ.เลย, 2559) แสดงผลงานในนิทรรศการภาพถ่ายนานาชาติ “วิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม: GREEN LIFESTYLE” ปี 2561 ณ +Communication Arts Gallery มหาวิทยาลัยรังสิต - กล้อง Canon 5D ความไวชัตเตอร์ 1.3 วินาที, รูรับแสง 22 ความไวแสง (ISO) 200

แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน ภาพนี้ถ่ายที่ภูกระดึง จังหวัดเลย ผู้สร้างสรรค์ต้องการบันทึกวิถีธรรมชาติที่มีน้ำตกสายเล็ก ๆ ให้ความชุ่มชื่นกับธรรมชาติ ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ เลือกใช้เลนส์มุมกว้าง ใช้การถ่ายภาพด้วยระบบแมนนวลควบคุมความไวชัตเตอร์ให้ช้าเพื่อบันทึกน้ำตกให้ได้นานมากที่สุด มีการจัดองค์ประกอบโดยใช้โขดหินเป็นฉากหน้า ถ่ายภาพวัตถุที่เคลื่อนไหวดูแล้วให้รู้สึกว่าเหมือนกำลังเคลื่อนไหว (น้ำตก) ท่ามกลางธรรมชาติต้นไม้โขดหิน

ภาพที่ 11 เวียนเทียน (พุทธมณฑล นครปฐม, 2560) แสดงผลงานในนิทรรศการภาพถ่ายนานาชาติ “โลกกลางคืนความสวยงามของวิถีชุมชน: Night World of Beauty Community” 2563 ณ Communication Arts Gallery มหาวิทยาลัยรังสิต- กล้อง Canon 6D ความไวชัตเตอร์ 15 วินาที, รูรับแสง 16 ความไวแสง (ISO) 100

แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน ภาพนี้ถ่ายที่บริเวณพุทธมณฑล จ.นครปฐม ในงานพิธีกรรมทางศาสนาเวียนเทียน ณ พุทธมณฑล ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ เลือกใช้เลนส์ถ่ายภาพมุมกว้าง เพื่อเก็บภาพให้เห็นองค์พระและบรรยากาศโดยรอบทั้งหมด ตั้งค่ากล้องใช้ความไวชัตเตอร์ต่ำโดยใช้ขาตั้งกล้องเพื่อเก็บภาพแสงไฟจากแสงเทียนคนที่เดินรอบ มุมภาพเลือกใช้ภาพมุมต่ำ เพื่อสื่อให้เห็นความยิ่งใหญ่ของสถาปัตยกรรม

ภาพที่ 12 ดอกไม้ไฟ | Firework (สะพานตากสิน กรุงเทพ, 2562) แสดงผลงานใน “ศิลปะ ออกแบบและสถาปัตยกรรมนานาชาติ ๒๐๒๑ เรื่อง International Art, Design and Architecture Exhibition 2021” ปี 2564 ณ อาคารปฏิบัติการศิลปวัฒนธรรมอาเซียนเฉลิมพระเกียรติ มทร. รัตนโกสินทร์ พื้นที่ศาลายา

(กล้อง Canon 6D ความไวชัตเตอร์ 3 วินาที, รูรับแสง 16 ความไวแสง (ISO) 200)

แนวคิดการสร้างสรรค์ผลงาน ภาพนี้ถ่ายที่บริเวณสะพานตากสิน ในเทศกาลงานปีใหม่ ต้องการบันทึกเหตุการณ์ความสวยงามของพลุ ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ เลือกใช้เลนส์ถ่ายภาพมุมกว้าง เพื่อเก็บภาพพลุที่ลอยสูงพร้อมให้แม่น้ำเจ้าพระยาและตึกโดยรอบทั้งสองฝั่ง ตั้งค่ากล้องใช้ความไวชัตเตอร์ต่ำโดยใช้โหมด “B” คือโหมดที่กดปุ่มชัตเตอร์ค้างไว้ กล้องจะเปิดรับแสงอยู่อย่างนั้นจนกว่าเราจะปล่อยปุ่ม โดยเริ่มกดจากพลุออกจากฐานจุด และปล่อยเมื่อได้ยินเสียงพลุแตก

กระบวนการสร้างสรรค์ภาพด้วยเทคนิคการควบคุมความไวชัตเตอร์ส่งผลให้ได้ภาพที่แตกต่างกันใน 3 ลักษณะ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยสามารถสรุปกระบวนการสร้างสรรค์ได้ดังนี้

การเตรียมตัว ประกอบด้วยการเตรียมตัวของช่างภาพ เช่น กำหนดแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน การศึกษาสถานที่ ธรรมชาติสภาพแวดล้อมของพื้นที่การถ่ายภาพ และการเตรียมอุปกรณ์ ซึ่งการเตรียมอุปกรณ์เพื่อให้เหมาะสมกับภาพถ่ายที่ต้องการสร้างสรรค์ เช่น ภาพกีฬาต้องเตรียมเลนส์ถ่ายภาพระยะไกล การภาพถ่ายธรรมชาติ น้ำตก ต้องเตรียมเลนส์ถ่ายภาพมุมกว้าง การถ่ายภาพกลางคืน ต้องเตรียมขาตั้งกล้อง สายลั่นชัตเตอร์ เป็นต้น

การตั้งค่ากล้อง คือตั้งค่าความสามารถของกล้องถ่ายภาพ ประกอบด้วย การตั้งค่ารูรับแสง ความไวแสง และความไวชัตเตอร์ ให้เหมาะสมกับวัตถุที่ต้องการบันทึกเหตุการณ์ เช่น การเลือกใช้ความไวชัตเตอร์สูงเพื่อหยุดการเคลื่อนไหวของนก การเลือกใช้ความไวชัตเตอร์ต่ำเพื่อสื่อความหมายถึงการเคลื่อนที่อย่างต่อเนื่องของสายน้ำ หรือการเลือกใช้ความไวชัตเตอร์ในโหมด “Bulb (B)” เพื่อถ่ายภาพกลางคืนหรือถ่ายภาพดอกไม้ไฟ เป็นต้น

การตั้งค่าไฟล์ในการบันทึกภาพ สำหรับการถ่ายภาพในยุคกล้องถ่ายภาพที่เป็นดิจิทัล ผู้สร้างสรรค์ควรใช้การบันทึกภาพรูปแบบ Raw เพื่อสามารถนำมาแต่งภาพเพิ่มเติมได้ ข้อดูของไฟล์ Raw คือคุณภาพของภาพถ่าย และสามารถนำไปแต่งเพิ่มเติมภายหลังได้ดีกว่าไฟล์ JPEG แต่ข้อเสียคือไฟล์ภาพมีขนาดใหญ่ ถ้าถ่ายด้วยเมมโมรี่การ์ดที่ความจุน้อย เมมโมรี่การ์ดอาจเต็มเร็วได้

การจัดองค์ประกอบภาพ (Composition) การเลือกจัดวางวัตถุที่อยู่ในภาพให้ออกมาดึงดูดความสนใจของผู้รับสาร เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ภาพออกมาสมบูรณ์และสามารถสื่อสารกับผู้รับสารได้ โดยอาจเลือกใช้การจัดองค์ประกอบภาพ เช่น กฎสามส่วน การใช้เส้นนำสายตา กรอบภาพ ความกลมกลืน และความสมดุล การใช้ฉากหน้า เป็นต้น นอกจากนี้การจัดองค์ประกอบภาพยังรวมถึงการเลือกใช้มุมภาพให้ได้ภาพที่มีพลังในการสื่อสาร

การสร้างสรรค์ หรือการถ่ายภาพ เมื่อมีการเตรียมความพร้อมดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วจะเข้าสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งในการถ่ายภาพแต่ละครั้งช่างภาพต้องคอยสังเกตวัตถุที่ต้องการบันทึกภาพ หรือเหตุการณ์ที่อยู่ตรงหน้า บางครั้งต้องรองจังหวะที่เหมาะสม เช่นรอคนกระโดดน้ำ รอรถผ่านมาในองค์ประกอบที่เลือกไว้ รอจังหวะพลุตั้งแต่ฐานจุดจนแตกบนท้องฟ้า เป็นต้น

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการสร้างสรรค์ศิลปะภาพถ่ายเพื่อการสื่อสาร

เทคนิคการควบคุมความไวชัตเตอร์เพื่อถ่ายภาพสำหรับการสื่อสาร ส่งผลให้ได้ภาพที่ใช้สำหรับการสื่อสารในสองรูปแบบ คือ (1) ภาพที่สื่อถึงวิถีในภาพ (Information content) และ (2) ภาพสื่อถึงอารมณ์ (Emotion content) ซึ่งจะอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

ภาพที่สื่อถึงสารสนเทศในวิถีของภาพ (Information content)

หมายถึงภาพที่สายตามนุษย์ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยการมองเห็นแบบปกติจึงต้องใช้เทคนิคการควบคุมไวชัตเตอร์ เช่น ภาพที่ 1 ภาพนกบินป้อนอาหาร ภาพที่ 2 ภาพผีเสื้อกระพือปีก ซึ่งสายตามนุษย์ไม่สามารถจำภาพเคลื่อนไหวแบบนั้นไม่ได้จึงต้องใช้ความไวชัตเตอร์สูง อีกหนึ่งกรณีคือ ภาพที่ 10 ภาพน้ำตกที่ไหลลงโขดหิน ภาพที่ 11 แสงไฟที่เป็นทางยาวจากแสงเทียนในการเวียนเทียน ภาพที่ 12 ภาพแสงไฟของดอกไม้ไฟแตกกลางอากาศ ซึ่งสายตามนุษย์ไม่สามารถจดจำได้เช่นกันโดยใช้เทคนิคความไวชัตเตอร์ต่ำ ซึ่งภาพลักษณะดังกล่าวสร้างมิติให้เห็นการเคลื่อนไหวในภาพ โดยที่ ApochTophy’s. (2562) อธิบายว่าภาพ 1 ภาพ ไม่ว่าจะมองจากภาพที่อัดขยาย หรือจากจอคอมพิวเตอร์ หรือจอโทรศัพท์มือถือ ก็เป็นเพียงแผ่นสี่เหลี่ยม 1 แผ่น ที่มีมุมมองในการชม 2 มิติ คือ มิติด้านกว้าง และมิติด้านยาว และด้วยผลจาก ระยะ, แสง, เลนส์, ฉากหน้า ฯลฯ จนทำให้สามารถถ่ายทอดมิติที่ 3 ออกมาได้นั่นก็คือ มิติด้านลึก แต่แค่นั้นศิลปินช่างภาพยังคงไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงได้เกิดการสร้างมิติที่ 4 ขึ้นมาด้วยการที่ทำให้เห็นว่าภาพนั้นมีการเคลื่อนไหว (Movement) เกิดขึ้น ภาพที่แสดงการเคลื่อนไหวในภาพนั้น มีการยอมรับกันมานานว่าสามารถสร้างมิติที่ 4 ที่ทำให้ผู้ชมภาพเกิดความรู้สึก ของการเคลื่อนไหวของวัตถุในภาพได้ ในการยอมรับนั้นได้มีความเห็นเกิดขึ้นอีกว่าภาพที่แสดงถึงการเคลื่อนไหวนั้น ควรจะมีตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดในภาพที่เห็นชัดๆ หรือยังมีความคมชัดบ้าง หยุดนิ่งบ้าง นั่นถึงจะเป็นการแสดงฝีไม้ลายมือของผู้ถ่ายภาพอย่างแท้จริง

ภาพสื่อถึงอารมณ์ (Emotion content)

หมายถึงภาพที่แสดงถึงความตื่นเต้น ความมีชีวิตชีวา การแสดงออกทางสีหน้าของมนุษย์ พลวัตรของเหตุการณ์ที่หยุดนิ่งอาจจะมีการดำเนินต่อไปในมโนของผู้รับสาร และทำให้ได้ประสบการณ์การมองเห็นที่ใหม่ (vision experience) จากการได้เห็นภาพถ่าย ดังเช่น ภาพที่ 3 แสดงการหยุดนิ่งวิถีชีวิตการทอดแห ภาพที่ 4 ภาพประเพณีสงกรานต์ ภาพที่ 5 ภาพประเพณีการวิ่งควาย ภาพที่ 6 ภาพวิถีชีวิตการเล่นน้ำในแม่น้ำของพ่อลูก ภาพที่ 7 ภาพแอกชันการปั่นจักรยานขึ้นภูเขา ภาพที่ 8 ภาพวิถีการเซลฟี่ ภาพลักษณะดังกล่าวมีผลต่ออารมณ์และการรับรู้เนื้อหาเรื่องราวของผู้รับสาร และช่วยกระตุ้นอารมณ์ ความรู้สึกของผู้ชมภาพ

การเลือกใช้ความไวชัตเตอร์ในการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่าย ในการเลือกใช้ความไวชัตเตอร์สำหรับการถ่ายภาพคือการเลือกใช้ความสามารถของกล้อง โดยขึ้นอยู่กับช่างภาพต้องการได้ภาพที่นำไปใช้สำหรับการสื่อสารในรูปแบบใด การเลือกใช้ความไวชัตเตอร์สูงทำให้หยุดการเคลื่อนไหวของวัตถุ เหมาะสำหรับการถ่ายภาพกีฬา ภาพถ่ายสัตว์ ส่วนการใช้ความไวชัตเตอร์ต่ำส่งผลต่อภาพถ่ายสื่อความหมายถึงการเคลื่อนที่อย่างต่อเนื่อง ดังที่ทวีชัย จันทะวงค์ (2564) กล่าวว่า การใช้ความไวชัตเตอร์สูง สามารถเก็บรายละเอียดที่ตาเปล่าอาจจะมองไม่เห็นได้ อาทิ ความเร็วของกระสุน เม็ดฝน หรือ กล้ามเนื้อของนักกีฬา ส่วนการใช้ความไวชัตเตอร์ต่ำ จะสามารถทำให้ภาพถ่าย ดูมีชีวิตได้ แต่สามารถบิดเบือนความจริงได้เหมือนกัน อาทิ ภาพเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลากเป็น ดังนั้นภาพถ่ายที่ใช้เทคนิคการสร้างสรรค์ด้วยความไวชัตเตอร์ต่ำ และความไวชัตเตอร์สูง ทำให้ได้ภาพถ่ายที่มีเอกลักษณ์ในการสื่อสารมากกว่าภาพถ่ายโดยทั่วไป เพราะจะช่วยสื่ออารมณ์ของภาพ ทั้งในลักษณะของการหยุดนิ่งและสื่อถึงการเคลื่อนไหว ซึ่งมีผลต่ออารมณ์และการรับรู้เนื้อหาเรื่องราวของผู้รับชมภาพ

ภาพที่สามารถสื่อสารได้ดีควรมีการจัดองค์ประกอบภาพ (Composition) ที่เหมาะสม โดยองค์ประกอบของภาพมีหลากหลายรูปแบบ อยู่ที่ช่างภาพจะเลือกนำมาใช้ในการวางองค์ประกอบวัตถุในภาพ ซึ่งในการจัดองค์ประกอบภาพเป็นเพียงแค่ข้อกำหนดพื้นฐานสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานภาพถ่ายให้มีความน่าสนใจ แต่ไม่ใช้กฎตายตัว ซึ่งช่างภาพสามารถสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้วิธีการจัดองค์ประกอบภาพในรูปแบบต่าง ๆ ได้ โดยที่ ปิยะฉัตร แกหลง (2564) กล่าวไว้ว่า การจัดองค์ประกอบภาพเป็นพื้นฐานสำหรับการบริหารพื้นที่ในกรอบสี่เหลี่ยมของภาพถ่ายให้เกิดประโยชน์และเกิดความน่าสนใจ ทั้งในเชิงของการใช้งานตามวัตถุประสงค์และในเชิงศิลปะได้มากที่สุด อำนวย พร บุญจำรัส (2553) กล่าวว่า ช่างภาพต้องทำความเข้าใจในหลักการขององค์ประกอบภาพ อันเป็นองค์ประกอบขั้นพื้นฐานในการถ่ายภาพ ซึ่งรวมเอาหลักการทางศิลปะ ทั้งในเรื่องของการวางตำแหน่งวัตถุ แสง เงา เส้น รูปร่างรูปทรง ฯลฯ หากเราสามารถสร้างสรรค์องค์ประกอบเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสมลงตัว ภาพถ่ายที่ออกมาอาจจะสวยงาม

การใช้ภาพถ่ายในการสื่อสารมี 2 ลักษณะคือ การใช้ภาพถ่ายอย่างเดียว และการใช้ภาพถ่ายร่วมกับตัวอักษร กรณีการใช้ภาพถ่ายเพียงอย่างเดียว เหมาะสำหรับการสื่อสารในด้านงานศิลปะ เรื่องความงดงามของภาพการตีความหรือการเข้ารหัสของผู้รับสารขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่จะจิตนาการตามสิ่งที่เห็นจาก กรณีใช้ภาพร่วมกับตัวอักษร ตัวอักษรจะช่วยเสริมให้เนื้อหามีความชัดเจน ดังที่ ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับคำบรรยายภาพ Roland Barthes (1999: 33, อ้างถึงในกฤษณ์ ทองเลิศ, 2554) อธิบายไว้ว่า หน้าที่ของคำบรรยายภาพต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับคำบรรยายภาพนี้อาจจำแนกได้สองลักษณะ 1) การกำกับความหมายของภาพ (anchorage) Barthes ได้อธิบายให้เห็นว่าภาพทุกภาพมีความหมายที่หลากหลาย (polysemous) อีกทั้งยังมีความหมายในระดับความหมายโดยนัยหรือความหมายแฝง และโดยทั่วไปแล้วรูปสัญญะของภาพมักผูกโยงกับสิ่งที่ต้องการหมายถึงอย่างหลวม ๆ เหมือนกับ “ห่วงโซ่ที่ลอยตัว” (a floating chain) ทำให้ผู้อ่านสามารถที่จะเลือกความหมายบางอย่างและปฏิเสธความหมายบางอย่างได้ ดังนั้น ในทุก ๆ สังคมจึงต้องมีวิธีการที่จะกำกับและควบคุมการตีความหมายที่มีอยู่อย่างหลากหลาย คำบรรยายภาพอาจทำหน้าที่ในการระบุขี้ชัดถึงความหมายหรือมีหน้าที่ในการตั้งชื่อหรือให้สมญานาม ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สอดคล้องกับหน้าที่การกำกับหรือตัวควบคุมความหมายของภาษาภาพ การกำกับความหมายของภาพด้วยภาษาเขียนจึงเป็นการจำกัดศักยภาพในการสื่อความหมายของภาพให้เหลือเพียงส่วนของภาพที่ต้องการใช้ หรืออีกนัยหนึ่งภาษาเขียนทำหน้าที่ในการปราม (repress) ความหมายของภาษาภาพ 2) การเชื่อมโยงทางความหมาย (relay) การเชื่อมโยงความหมายมักพบในงานประเภทภาพการ์ตูน โดยที่ข้อความมักทำหน้าที่เป็นบทสนทนา ทำให้ความสัมพันธ์ของคำบรรยายและภาพมีลักษณะของความสัมพันธ์แบบเสริมเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (complementary relationship) ในกรณีที่ต้องการการนำเสนอความหมายที่ไม่ปรากฏในภาพ การใช้คำบรรยายประกอบภาพจะสามารถที่จะทำหน้าที่ทางการสื่อสารที่ทดแทนการใช้ภาพได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานในอนาคต

(1) ควรทำการศึกษาเกี่ยวการเล่าเรื่องด้วยภาพ (Photo Essay) ที่เหมาะสำสำหรับการสื่อสารเนื่องจากปัจจุบันมีการใช้ภาพชุดในการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์จำนวนมาก

(2) ควรทำการศึกษาภาพถ่ายที่ได้จากโทรศัพท์มือถือ เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีของกล้องโทรศัพท์มือถือได้รับการพัฒนาขึ้นมาก และมีการใช้ภาพถ่ายที่สร้างสรรค์ด้วยกล้องโทรศัพท์มือถือผ่านสื่อต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

(3) ควรทำการศึกษาเทคนิคการสร้างสรรค์ภาพด้วยความไวชัตเตอร์เพื่อการสื่อสารงานประเภทอื่น ๆ เช่น กีฬา ภาพวิวทิวทัศน์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ไบเดอร์แมน, กาเบรียล และคูเปอร์, ทิม. (2557). *มนต์เสน่ห์แห่งการถ่ายภาพกลางคืน [Night Photography]* (นิพันธ์ ไพบูลย์พรพงศ์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: ทรูไลฟ์.

กนกรัตน์ ยศไกร. (2550). *การถ่ายภาพเพื่อการสื่อสาร.* กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.

กฤษณ์ ทองเลิศ. (2554). *การถ่ายภาพเชิงวารสาร แนวคิด เทคนิค การวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: อินทนิล.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมศัพท์เทคโนโลยีทางภาพ.* ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ

รัฐพล ไชยรัตน์ (2536). *บทบาทของภาพถ่ายเพื่อการโฆษณาส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศ.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำนวยพร บุญจำรัส. (2553). T*he Art of Photography ศิลปะแห่งการถ่ายภาพ.* กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ภาษาอังกฤษ

Ang, T. (2011). *Digital Photography Step by Step*. London: DK.

Carroll, H. (2014). *Read This If You Want to Take Great Photographs*. London: Laurence King.

Freeman, M. (2014). *Michael Freeman's Photo School Fundamentals.* UK: Routledge.

Harman, D. (2008). *The Digital Photography Handbook*. London: Quercus.

McLunhan, M. (1964). *Understanding media: The extensions of man.* New York: McGraw-Hill.

David, T. (2015). *Landscape Photography the essential beginner's guide*. Norwich: AE.

ระบบออนไลน์

Takahashi Ryosuke. (2014). *ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเร็วชัตเตอร์.* เข้าถึงได้จาก https://snapshot.canon-asia.com/thailand/article/th/lesson-4-understanding-shutter-speed

ApochTophy's. (2562, สิงหาคม). *ART OF ACTION & MOVEMENT. Camerart Magazine. 263*(2019). เข้าถึงได้จาก https://www.camerartmagazine.com/techniques/photo-techniques-etc/art-of-action-movement.html